

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
3/4 . . . 10 „
1/2 . . . 5 „
Posamezne številke stanejo 10 vin.
V Gorici se prodaja „Soča“ v vseh tobakarnah.

„SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kazipot po Goriškem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštne zvez“. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7
Gorici v I. nadst. na desno.

Upravištvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7
v I. nadst. na levo v tiskarni.
Naročnino in oglase je plačati
loco Gorica.

Oglašati in poslanice se računijo
po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat
6 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12
vin. vsaka vrsta. Večkrat po po-
godbi. Večje črke po prostoru.
Reklame in spisi v uredniškem
delu 30 vin. vrsta. — Za obliko
in vsebino oglasov odklanjamo
vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83, —

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

Razpust deželnega zbora?

V soboto zvečer je bil delegacijski dîner pri cesarju. Običajno je pri takem dînerju česar gre okoli vabljenih ter nagovori različne navzoče delegate.

Navzoč je bil pri dînerju tudi delegat z Goriškega dr. Bugatto.

V laškem jeziku se je vršil med cesarjem in dr. Bugattom tak-le razgovor:

Cesar: Vi ste prvič pri delegacijah?

Bugatto: Da, Veličanstvo, prvič.

Cesar: Ali ste tudi prvič poslanec?

Bugatto: Leta 1907. sem bil izvoljen prvič v volilnem okraju Tržič-Cervinjan.

Cesar: Interesantno ozemlje.

Bugatto: Da, Veličanstvo. Ogled in Gradež sta klasični mesti v mojem volilnem okraju: zemlja je rodovitna in čarobna vsled ravnine in morja. Žal, da je bilo letos malo zemeljskih pridelkov.

Cesar: Ali ste imeli elementarne neizhode?

Bugatto: Mokrota je napravila veliko škodo. Vinska letina je bila slaba.

Cesar: Regulacije rek so v Vaši deželi nujno potrebne.

Bugatto: Da, Veličanstvo, ali, žal, vprašanje o prispevkih še ni urejeno.

Cesar: Ali deželni zbor še ni nič sklenil?

Bugatto: Nič še: tudi se gre v našem deželnem zboru s težavo naprej.

Cesar: Dobiti je tam tako težko večino.

Bugatto: Pri nas so nenavadna strankarska razmerja.

Cesar: (z nasmehom) To je pa res.

Bugatto: Morda prinesejo prihodnje volitve zboljšanje.

Cesar: Upajmo to!

Iz tega pogovora zveni vest o razpustu goriškega deželnega zbora.

Torej bi stali pred novimi volitvami, ki bi se izvršile najbrže že po zimi.

Nam je dobro znano, kako so se trudili laški liberalci in slovenski klerikalci, kako so porabili ves svoj vpliv ter kako so svoje višje moče pošiljali okoli, da so trkali na vrata tuintam ter molodovali, da bi goriški deželni zbor ne bil razpuščen.

Tak strah imajo pred volitvami in pred novimi možmi, ki bi utegnili priti v deželni zbor.

Odkod tak strah? Deželni glavar dr. Pajer je že v visoki starosti, 82 let ima. Celo filozof Tolstoj, ki ima tudi 82 let, je zapustil svet ter šel v samoto, da v n i večjem miru dokonča svoje življenje, goriški deželni glavar pa noče nič vedeti o pokoju, ampak krčevito se drži svojega mesta.

Zakaj neki? Odgovor: Mnogo gnilega je v državi Danemarski.

Bojijo se, da bi novi možje dobili upogled v vse dosedanje gospodarstvo v deželnih hišah, bojijo se, da bi ne izvedelo ljudstvo čisto natančno, kako ozorno so gospodarili in koliko je vredna njihova samohvala, katero so tolkli na veliki boben.

Bojijo se slovenski klerikalci in laški liberalci. Strah ima odbornik Berbuč, glavni oproda Pajerjev, ki je na vsem še več kriv kot laški deželni odborniki, ker on je Pajerjeva desna roka in najpomembnejši služabnik v vsem, kar niti laški deželni odborniki niso hoteli biti.

Pred vsem pa mora izginiti sedanje predsedstvo deželnega zbora. Toliko je gotovo, da predsedstvo, ki je na tak način grešilo proti najobičajnejšim parlamentarnim pravilom, je odigralo svojo ulogo.

Preudelnik je zaupna oseba krone, po volji in intencijah krone je izbran, na predsedniškem mestu ni strankar, ampak le predsednik, ki ima vršiti svojo nalogo, kakor je prisegel. Če pa noče vršiti tega, v kar je zavezan, pa naj gre. Sedanje predsedstvo je v bodočem deželnem zboru nemogoče. Predsedstvo mora biti čisto novo in to novo predsedstvo že dobi

upogled za kulise, ki se jih sedaj tako skrbno čuva....

Ali koncu le še to: Če bo sledil razpust deželnega zbora, naj bi ljudstvo v naši deželi umelo prav sedanji položaj ter bi se otreslo strahovlade Pajer-Gregorčičeve, nad katero se je zgrajalo in jo obsojalo vse avstrijsko časopisje in še izvenavstrijsko ter ki je obsojena tudi na vseh visokih mestih.

Asquithov govor o miru.

Na banketu, katerega je dal Lord Mayer v Guild-Hallu 11. t. m., je govoril angleški ministerski predsednik Asquith tako-le:

»V mednarodnem položaju je nastala nekaka bojazen in vznemirjenje, ali ne tako, kakor da bi pretilo zrušenje miru med vevlastmi.

Angleška želi mir in stabilnost ter je vedno pripravljena iti z onimi iniciativami, ki stremijo za vzdržanjem miru. Nimamo razloga, da bi podpirali pustolovne načrte, nočemo se vreči na pustolovščine, mi potrebujemo mir!

Razširili so se senzacionalni glasovi o naši intervenciji v notranje posle Perzije. V bistvu gre za to: Nekaj časa trgovska pota v Perziji niso bila varna. Angleške tvrdke so prosile, da se napravi mir. Mi torej zahtevamo od perzijske vlade, da v tej smeri ukrene kar treba ter ako ne bi mogla postaviti perzijskih častnikov na čelo svojih čet, da stavi predlog, da se čete pokorijo angleškimi častniki, ki bi stali na razpolago angleški vladi. V tem ni nič takega, kar bi preprečevalo integriteto in neodvisnost Perzije. Hočemo, da se izognemo vsakega kakršnegakoli neprijateljskega čina nasproti perzijski vladi ter ne želimo nič drugega nego to, da obdržimo svojo avtoriteto. Angleška je ponudila podporo Perziji, da se zaimči varnost trgovskih poti, ali ako bi se Perzija pokazala za intransigentno, bi jo Angleška opominjala.

Asquith je govoril potem o oboroževanju, rekoč, da je prepričan, da večji del civilnega sveta želi mir ter da je odločno proti vojni.

Ali navzlic temu, in to je paradokso, skoro v vseh državah so objekt pogostih in živahnih parlamentarnih razprav troški za oboroževanje; tako je v Angliji, tako v Nemčiji, tako sedaj v avstroogrskih delegacijah.

Nobena država ne more znižati troškov za vojsko ter imeti zaupanje v miroljubnost svojega bližnjega, ki je močnejši in opreznější, najmanj pa Angleška, ki ima posestva na celim svetu.

Veliko dandanašnje oboroževanje inspirira strah in nezaupnost, iz katerih izhaja novo oboroževanje, ali ker so narodi navdahnjeni z miroljubnimi čustvi, ne bi smelo biti nemogoče to: da se kordialiteta odnošajev raztegne ne le na jedno, dve ali tri države, marveč da zajame vse evropske vevlasti.

Deset zapovedi v francoski šoli.

V vsaki šoli na Francoskem je pribit lepak na zid s temi-le 10 zapovedmi:

- 1). Ljubi svoje šolske tovariše, ki ti bodo tovariši dela v življenju!
- 2). Ljubi poduk, ki je kruh duha ter bodi hvaležen učitelju kakor svojemu očetu in svoji materi!
- 3). Posvečaj vsaki dan s kakim dobrim in koristnim činom ter s častnim zadržanjem!
- 4). Čislaj poštene ljudi, spoštuj vse sebi podobne ter ne pripogibaj hrbta pred nikomur!
- 5). Ne sovraži in ne žali nobenega. Ne maščuj se, ampak brani svojo pravico ter se zoperstavi vsaki samovoljnosti!
- 6). Ne bodi surov. Bodi prijatelj slabih in ljubi pravičnost!
- 7). Misli, da vse, kar da zemlja, pride od dela; kdor se veseli brez dela, krađe kruh onemu, ki dela.

Kapitan Hatteras

ali

Angleži na severnem tečaju.

Francoski spisal Jules Verne. — Prevel O. I.

(Dalje).

Ravnokar ste govorili o izploščenju zemlje ob tečaju, reče Johnson: »dajte mi to pojasniti, gospod Clabonny.«

»To je pa tako-le, Johnson. Ko je bila zemlja v prvih dneh sveta še tekoča, se je moralo vsled vrtenja na ravniku nakopičiti več tekoče tvarine, ker je ondi sredobezna sila močnejša. Če bi bila zemlja takrat pri miru, bi bila ostala popolnoma krogla; vsled pojava pa, ki sem ga vam opisal, ima sedaj obliko elipsoida, in tečaja sta približno pet in eno tretjino milje bližje zemeljskemu središču nego polutnik.«

»Če bi nas torej hotel naš kapitan popeljati v središče zemlje,« pripomni Johnson, »bi imeli od tu najmanj pet milj krajšjo pot.«

»Prav pravite, moj prijatelj.«

»Izborni! torej imamo že toliko pota za seboj. To priliko je treba porabiti....«

Hatteras ni odgovoril. Najbrže ni zasledoval razgovora, ali bolje poslušal je, ne da bi pazil.

»O, pa res!« de Johnson.

»Toda naj jaz končam,« nadajnje doktor, »o tem vam hočem pozneje pripovedovati. Prej vam hočem še povedati, zakaj nastopi vsled izploščenja tečajev jednako-
nože vsako leto en dan preje, nego bi sicer nastopilo, če

bi bila zemlja popolnoma okrogla. Sonce namreč močnejše deluje s svojo privlačnostjo na vzbuhle dele zemlje ob ravniku, kakor ob tečaju, vsled česar se zemlja ob ravniku nekoliko zadržuje pri svojem vrtenju. Iz tega tudi sledi, da se mora tečaj malo premestiti, kar sem že zgoraj povedal. Razum tega učinka bi moralo imeti sploščenje še drug bolj čuden učinek, ki je z nami še v ožji dotiki in ki bi ga mi opazili, če bi imeli kaj čuta za matematiko.«

»Kaj hočete reči?« vpraša Bell.

»Reči hočem, da smo tu težji nego v Liverpoolu.«

»Težji?«

»Da! mi, naši psi, puške in orodja.«

»Je-li mogoče?«

»Gotovo, in to iz dveh vzrokov: prvič smo bližje zemeljskemu središču, ki nas vsled tega bolj privlači; ta privlačna sila pa ni nič drugega nego teža. Drugič ni na tečaju vrtenja, dočim se točke ob polutniku precej hitro vrte, in zato ondi predmeti silijo oddaljiti se od zemlje ter so torej lažji.«

»Kako!« de Johnson resno, »torej nimamo na vseh krajih iste teže?«

»Ne, Johnson; po zakonu Newtona se telesa tembolj privlačijo, čim večja so, in tem manj, čim bolj so oddaljena. Tu tehtam več, ker se nahajam bližje privlačnemu središču: na kakem drugem planetu bi tehtal več ali manj, če bi bil planet večji ali manjši.«

»Kako, na mesecu?« se čudi Bell.

»Na mesecu bi znašala moja teža samo dvaintrideset funtov, dočim tehtam v Liverpoolu dve sto funtov!«

»In na olncu?«

»O, na solncu bi jaz tehtal nad pet tisoč funtov!«

»Za Boga!« se čudi Bell, »potem bi bilo treba navoja, da bi vzdignili vaše noge!«

»Najbrže!« odvrne doktor, smeje se Bellovemu strmenju: »toda tu pa ni posebne razlike, in če Bell primerno napne mišice svojih kolen, ravno tako visoko poskoči kakor na obrežju Mersey-e.«

»Da! toda na solncu?« ponavlja Bell, ki mu ne gre to iz glave.

»Prijatelj moj,« mu odvrne doktor, »iz vsega sledi, da je dovolj, da smo, kjer smo, in da je nepotrebno kam drugam hoditi!«

»Ravnokar ste nam rekli,« poprime Altamont besedo, »da bi bilo morda mogoče poizkusiti izlet v središče zemlje! Se je li že morda kedaj mislilo na tako potovanje?«

»Da, in s tem hočem skleniti, kar vam imam povedati o tečaju. Ni je točke na zemlji, ki bi bila dala povod mnogobrojnim podmenam in izmišljotinam. Stari, ki so bili glede zemljepisja zelo nevedni, so postavili semkaj vrt Hesperid. V srednjem veku se je menilo, da sloni zemlja na dveh stoličih ob tečaju, na katerih se vrtil; toda ko so videli, da se kometi prosto gibljejo nad kraji okrog severa, se je moralo opustiti misel na tako oporo. Pozneje se je dobil neki francoski zvezdoslovec, Bailly, ki je trdil, da je živel ondi, izobražen narod Atlantidov, ki se je izgubil in o katerem govori Platon. Za naših dni pa se je trdilo, da se nahaja na tečajih velikanska odprtina, od koder prihaja severna zarja in skozi katero se da prodreti v notranjost zemlje. V votli zemeljski krogli pa se je izmislilo, da bivata dva planeta, Pluton in Proserpina, ter zrak, ki se vsled silnega pritiska sveti.«

8). Potrudi se naučiti se resnice. Ne veruj tega, kar je nasprotno razumu. Ne varaj ne sebe ne drugih!

9). Ne imenuj patriota onega, ki zaničuje in sovraži druge narode, ali ki želi vojno, ki je ostarek barbarstva!

10). Stremi za dnem, ko bodo živeli vsi državljani ene in iste domovine kot bratje v miru in sreči!

Naj preberejo te zapovedi posebno klerikalci, da ne bodo vedno trdili le laž, kako da se izprlja mladina po francoskih šolah!

DOPISI.

Iz ajdovskega okraja.

Brje. — Poročali smo, da so bili mladeniči, ki so bili toženi radi žice, o katerih je bilo v klerikalnih časnikih toliko krika in vika, popolnoma oproščeni pred sodiščem v Ajdovščini. Oproščeni so bili seveda od samega gosp. sodnika, in ne od kakega Jepeta, ki jih še sedaj po »Prismojencu« sodi in jim pripisuje zapor in kazni. Bog ve, kdaj in koliko časa jih bo zamehuril! V dopisu, ki ga je izlegel ali bolje, ki ga je spisala ali vsaj popravila druga blagoslovljena roka, pravi, da žabeljski čuki niso kradli grozdja. Toda če Jepeopičar in čuki prav želijo, se za to tatvino še lahko kje vidimo. Le ne preveč dražiti in tatinsko čukovsko druhal zagovarjati.

Glede kaplanove bere pa nam ni mar, mu jo li brejski Jepe da ali ne, označiti smo hoteli le njegov značaj. Prošnjo proti beri na ordinarijat mu je pa najbrže pisal rajni Brtoš, ki se je tudi v škropljenju trt nič manje od njega razumel in bi se bil le to lahko nad njegovim, ne pa nad vinarskim vinogradom izgledoval.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Za družbo sv. Cirila in Metoda daruje »Gloria« 1 kolek za K 4.

Iz delegacij.

Seja 12. nov.

V tej seji je bilo govora o bosensko-hercegovskem gospodarskem, socialnem, kulturnem in državnopravnem razmerju.

Govorilo se je tudi o železniških zvezah, pri čemur se je konstatiralo, da je sedaj Bosna popolnoma ločena od drugih dežel glede prometnih zvez.

Govoril je tudi dr. Šusteršič.

Prijemal je skupnega ministra Buriana radi znane afere bosanske agrarne banke ter znova predlagal resolucijo, katero je že svoj čas stavil v avstrijskem državnem zboru grof Morsey, ki je bila v

poslaniški zbornici tudi soglasno sprejeta in v kateri se je izrekla Burianu nezaupnica. Vsled te tedaj sprejete resolucije, se je potem vlada odločila svoje stališče glede agrarne banke spremeniti. Podala je o bosanskem saboru zakonsko predlogo o fakultativnem odkupu kmetov in statuirala pri odkupu posredovanje z državnimi sredstvi, ne pa potom privatnih bank. Cela stvar je potem tudi prišla pred pravi forum, to je pred bosanski sabor, brez katerega dovoljenja je sploh vsako nadaljnje postopanje vlade izključeno.

Slovanski delegati obsojajo dr. Šusteršičovo postopanje in soglašajo v tem, da ta dr. Šusteršičeva resolucija še celo poslabša razmere v Bosni. Dr. Šusteršič se je izpostavil veliki nevarnosti. Resolucija bo namreč sedaj propadla, ker bodo Nemci in Poljaki glasovali proti njej. Za resolucijo bodo glasovali le ostali Slovani, kar bo imelo zopet značaj osebne demonstracije proti Burianu, v stvari sami pa bo skrajno škodljiva.

Dr. Šusteršič je očitno podal svojo resolucijo radi tega, da se ohrani v pozicijskega opozicijskega, kar mu pa sicer že nihče več ne verjame.

Govoril je tudi profesor Masaryk, rekoč, da on ni poslal brzojavke v ruski list »Rieč«, marveč je brzojavil le svojemu prijatelju Miljukovu, da bi se dokazati krivdo poslanika Forgacha gledé Friedjungovih dokumentov.

Nemec se je pritoževal zlasti radi brezpravnosti bosenskih delavcev.

Renner je predlagal, naj se izvoli preiskovalna komisija o znani aferi Biševič-Axmann, v kateri je Axmann pripomogel Biševiču do velikih gozdov v Bosni in s katero afero je bil Axmann močno kompromitiran.

Tudi glede odkupa kmetov se je v tej delegacijski seji precej govorilo. Večina delegatov se je strinjala z nazorom, da je treba izvesti fakultativni odkup. Le profesor Masaryk in socijalni demokrati so se toplo zavzemali za obligatorično rešitev kmečkega vprašanja.

Prof. Masaryk je stavil tudi tozadevno resolucijo.

Seja včeraj.

Lecher je predlagal, naj delegacija ne sprejme grajalnega predloga dr. Šusteršiča.

Govorili so potem Kozłowski, Udržal in Mandič, ki je rekel, da se glede ureditve državnopravnih razmer Bosne in Hercegovine strinja z nazorom trializma. Merodajni faktorji naj ne zamudijo časa, da rešijo jako aktualno jugoslovansko vprašanje. Glasoval bo proti proračunu.

Seja jutri.

Domače vesti.

Cesarjeve besede. — Na uvodnem mestu smo navedli pogovor med cesarjem in laškimi poslancem dr. Bugattom v soboto zvečer pri delegacijskem dinerju.

Bugatto je rekel, da v goriškem deželnem zboru gre vse le počasi svojo pot naprej, le s težavo se kaj stori, in cesar je na to prav fino dostavil: Težko je imeti večino... namreč tako večino, ki bi pospešila tok delovanja goriškega deželnega zbora.

Bugatto je nato omenil dokaj čudno razmerje med strankami. Ker je bilo govora o večini, se umeje, da je imel v mislih zvezo med laškimi liberalci in slovenskimi klerikalci. Nenavadno razmerje. »Strani rapporti di partiti«, tako je rekel dr. Bugatto in cesar se je nasmehnil ter rekel: E' vero! Res je! — Res je, da je nekaj nenavadnega zveza katoliškega duhovnika z glavarjem laške liberalne stranke. Res je to! Tako je dobila odmev na delegacijskem dimerju zloglasna zveza dr. Gregorčiča s Pajerjem!

Res je, da je nekaj nenavadnega zveza dr. Gregorčiča z dr. Pajerjem, tako zveni sedaj tudi z Najvišjega mesta!

Naše ljudstvo, zapomni si to za prihodnje volitve!

Novi ravnatelj goriške gimnazije. — Ravnateljem državne gimnazije v Gorici je imenovan gospod dr. Josip Tominešek, c. kr. profesor v Ljubljani, znan slovenski literat.

Adamič in Lunder, ljubljanski septemberski žrtvi, ne dobita nagrobnega spomenika, ker je okr. glavarstvo prepovedalo postaviti jima spomenik. Svoj sklep utemeljuje glavarstvo s tem, da pravi, da služijo velikost, oprema in besedilo na spomeniku le v manifestacijo in da bi se s takim spomenikom le proslavljalo septemberske izgrede!

(Dalje v prilogi).

Razglas prostovoljne prodaje.

Vsled sklepa odbora upnikov prodajalo se bode dne 21. novembra 1910 ob 9. uri predpoldne, v Komnu v hiši št. 144 proti takojšnjemu plačilu in odstranitvi v konkurzno maso Andreja Cuccagna spadajočo zalogo stacunskega blaga obstoječo iz raznega sukna, manufaktur, železa, usnja, jesvin i. t. d. v skupni cenilni vrednosti 7384 K 27 vlv.

Prodajalo se bode po posameznih skupinah in domaknilo najboljšemu ponudniku. Ako pa kdo za celo zalogo ponudi več, nego znaša, ponudbe za posamezne skupine skupaj, domaknilo se bode le temu. Vendar ima upravitelj konkurzne mase pravico odkloniti storjene ponudbe.

Zalogo blaga je ogledati vsak dan od 9.—12. ure dop. in od 2.—6. ure pop. Oglasili se je pri upravitelju Dr. Ignac Kofniku, c. kr. notarju v Komnu.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina štane 60 vlv. Ako je oglas obsejnejši se računa za vsako besedo 3 vlv. Najpripravnije inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na deželi (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Spretnega krojaškega pomočnika sprejme takoj Ivan Golob, krojaški mojster v Solkanu.

Proda se velika hiša

z zemljiščem

ob glavni cesti v Tržaški ulici št. 13.

Natančneje se izve pri lastniku Ivanu Ušaj, istolam.

Valerij Simčič — Dobrovo pekovski mojster

priporoča cenj. gg. obmejnim gostilničarjem svoj izvrsten kruh in razno drugo pečlvo.

Cene konkurenčne. Izdelek čist in dober. Postrežba strogo slovenska.

Odda se v najem v mestu lokal za trgovino

v katerem je bila že nad 20 let trgovina z železnino.

Naslov pove upravništvo „SOČE“

»Vse to se je govorilo?« vpraša Altamont.

»Pa še pisalo, in sicer prav resno. Naš rojak kapitan Synnoss je nagovarjal Humphry Davy-a, Humboldta in Arago-a, da bi poizkusili to potovanje! Toda ti učenjaki so odklonili.«

»Prav so storili!«

»Jaz tudi mislim. Naj bo temu kakor hoče, sedaj vidite, moji prijatelji, da je domišljija hodila docela prosto pot glede krajev tečaja, in da je treba prej ali slej priti do resnice.«

»Sicer bomo pa že videli,« reče Johnson, ki se ni mogel iznebiti svoje misli.

»Sedaj pa odložimo izlete na jutri,« reče doktor, smehljaje se staremu mornarju, »in če se najde kaka posebna odprtina, po kateri se pride v središče zemlje, pojdemo skupaj!«

XXV.

Gora Hatteras.

Po tem jedrnatem razgovoru si je vsakdo postal v brlogu kakor je vedel in znal in v kratkem so vsi zaspali.

Vsi, razum Hatterasa. Zakaj pa ta čudak ni zaspal?

Ni li doseger čilja svojega življenja? Ni li izvršil svojih državnih načrtov, ki so mu bili pri sreči? Zakaj se ni nastanil sedaj mir v tej goreči duši? Ne bi li človek mislil, da se Hatteras oddahne in da si bodo njegovi prenapeti živci zaželeli počitka, ko je dovršil svoje načrte? Po takih uspehih bi bilo popolnoma naravno, da bi se udal onim sladkim občutkom, ki sledé po utešenem hrepenenju.

Toda ne. Bil je le še bolj razdražen. Vendar pa ga ni vznemirjala misel na vrhitev.

Je-li hotel iti še dalje? Ni-li imela njegova potovalna strast nikakih meja in se mu je li zdel svet premajhen, ker ga je prehodil do konca?

Naj bo to ali ono, spati ni mogel. In vendar je bila prva noč, ki so jo preživeali na tečaju, jasna in mirna. Otok je bil popolnoma brez živih bitij. Ne ene ptice ni bilo v plamenem podnebju, ne živali na peščinah tleh, ne ribe v kipečih vodah; samo zamolklo bučanje gore tam v daljavi, vrh katere so se razširjali oblaki žarečega dima.

Ko se Bell, Johnson, Altamont in doktor prebudé, ne jnadejo več Hatterasa poleg sebe. Razburjeni zapusté brlog in opazijo kapitana vrh neke skale, raz katero je nepremično zrl na vrhunec ognjenika. V roki je držal svoje inštrumente in je gojovo določil z vso natančnostjo zemljepisno lego gore. Doktor gre proti njemu in ga večkrat govori, predno ga predrami iz njegove zamaknjenosti.

»Naprej!« mu zakliče doktor, ki ga je motril s pazljivim očesom, »naprej pojdimo okrog otoka; pripravljeni smo za zadnji izlet.«

»Zadnji,« reče Hatteras z nekakim glasom, kakor ljudje, ki naglas sanjajo; »da, zadnji, v resnici, toda tudi najbolj čuden!«

Pri teh besedah se prime z rokami za čelo, da bi se malo pomiril, ker je vse kipelo v njem. V tem ga dohité Altamont, Johnson in Bell; Hatteras se navidezno predrami iz svoje osamljenosti.

»Dragi prijatelji,« jih nagovori z ginljivim glasom, »hvala vam za vaš pogum, hvala za vašo vztrajnost in nadčloveške napore, ki so nas privedli na to zemljo.«

»Kapitan,« dé Johnson, »naša dolžnost je bila samo slušati, in vam samo gre vsa čast!«

»Ne, ne!« nadaljuje Hatteras, strastno, »vam istakakor kakor meni, Altamontu kakor nam vsem! kakor samemu doktorju! Naj se moje srce razpoči v vaših rokah, kajti nič več ne more prenašati veselja in hvaležnosti!«

Hatteras gorko stisne roke svojim tovarišem, ki se vstopijo okrog njega, hodí semintja in se ne more več premagovati.

»Mi smo samo kot Angleži storili svojo dolžnost,« reče Bell.

»Svojo dolžnost kot prijatelji,« pristavi doktor.

»Da,« nadaljuje Hatteras, »toda te dolžnosti niso znali vsi izpolniti. Nekateri so podlegli! Vendar pa jim je treba odpustiti, enako onim, ki so nas izdali, kakor onim, ki so se dali zavesti k izdajstvu! Ubogi ljudje! jaz jim odpušчам, razumete, doktor!«

»Dá,« odgovori doktor, kig a prenapeta navdušenost Hatterasa prične resno skrbeti.

»Tudja ne maram,« nadaljuje kapitan, »da bi izgubili borno premoženje, ki so ga šli tako daleč iskat. Nič naj se ne izpremeni na mojih ponudbah, in bogati bodo... če bodo še kdaj videli Anglijo!«

Težko je bilo, ne datid uška ginljivosti pri glasu, s kakoršnim je Hatters izgovoril te besede.

»Toda človek bi rekel, da delate uporoko,« reče Johnson, kakor bi se hotel šaliti.

»Mogoče,« odgovori Hatteras resno.

»Toda vi imate pred seboj vendar lepo in dolgo, slavno življenje,« nadaljuje stari mornar.

»Kdo ve!« dé Hatteras.

Po teh besedah je nastal precej dolg molk. Doktor se ni upal tolmčiti smisla zadnjih besedij.

Toda Hatteras se je dal kmalu razumeti, kajti s hitrim in močnim glasom je nadaljeval: »Prijatelji moji, poslušajte me. Veliko smo storili do sedaj, in vendar nam preostaja še mnogo, kar moramo izvršiti.«

Kapitanovi tovariši se spogledajo z globokim začudenjem.

»Dá,« mi smo na zemlji tečaja, nismo pa na tečaju samem!«

V predstojništvu goriške podružnice so bili izvoljeni sledeči gg. Dr. Alojzij Franko, dež. poslanec v Gorici ter Fran Kavčič in Josip Medved, veletržca v Gorici. Dirigentom je imenovan doseđani prokurist tržaške podružnice tega zavoda g. Ivan Kačič.

Ponudbeni razpis. — Vrhstavne naprave. — C. kr. državno železniško ravnateljstvo. Trstu odda v postaji Isola prezidavo pošajnega postopja, ki obstoji iz prezidave enega nadstropja in finanših poprav. Varščina znaša 5% ponudbene vsote in jo je položiti pri blagajni c. kr. železniškega ravnateljstva v Trstu. Podrobni podatki o oprēni ponudb, roka za vlagaje itd. so razvidni iz listov »Osservatore Triestino«, »Oesterr. Zentralanzeiger für das öffentliche Lieferungs-wesen« in »Wochenschrift für den öffentlichen Baudienst« kakor tudi »Wiener Zeitung« in »Verordnungsblatt für Eisenbahnen u. Schiffahrt« od 15. t. m. Pojasnila daje tudi c. kr. državno železniško ravnateljstvo oddelek III in c. kr. obratno vodstvo Trst, državna železnica.

Odlikovano slovensko podjetje. — Na mednarodni lovski razstavi na Dunaju katere so se udeležili tudi več puškarskih tvrdk iz Borovelj, med temi tudi »Prva borovska orožnotovarniška družba Peter Wernig«, so bili izmed vseh teh odlikovani štirje, med njimi tudi tvrdka Wernig.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Sprejme se:

1 kontorist, 1 poslovodja, 5 pomočnikov mešane stroke, 4 pomočniki manufakturne stroke, 3 pomočnike špecerijske stroke, 1 pomočnik modne in galanterijske stroke, 4 prodajalke, 9 učencev, 1 učenka.

Službe išče:

2 knjigovodja, 2 kontorista, 3 potniki, 2 poslovodja, 16 pomočnikov mešane stroke, 5 pomočnikov železniške stroke, 8 pomočnikov manufakturne stroke, 10 pomočnikov špecerijske stroke, 3 pomočniki modne in galanterijske stroke, 9 blagajničark, 11 prodajalk, 5 učencev, 2 učenki.

Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva popolnoma brezplačno, za druge pa proti mali edškodnini.

Mednarodna industrijska, poljedelska in obrtna razstava v Soliju bo prih. leto 1911. in se že vrše vse tozadevne priprave. Posebni odbor se že sestavlja, ki naj skrbi za dobro udeležbo vseh interentov, aranžma razstave pa se je poveril praškemu strokovnjaku. Bolgarska vlada bo razstavno podjetje po vsem močeh podpirala.

Dohodek carine v Avstro-Ogrski. — Glasom delegacijam podanega proračuna za carino v Avstro-Ogrski ter v Bosni za leto 1910 se je dohodek carine v primeri z lanskim letom izdatno zvišal. Vzrok leži v uvozu velikih množin žita z ozirom na slabo letino lanskega leta. Proračun ima sledeče postavke: V Avstriji se bo prejelo carine 148.178.000 kron, na Ogrskem 20.120.000 kron, v Bosni 1.270.000 kron, skupaj tedaj 169.568.000 kron (za 9.640.000 kron več kot lansko leto).

Vojna uprava vkupi po trgovski navadi za Celje 400 m³ trdih drv za kurjavo; za Gorico 700 m³ trdih drv za kurjavo.

Dotična razprava za Celje se bo vršila pri vojaškem priskrbovalnem skladišču v Celju dne 26. novembra, za Gorico pri vojaškem priskrbovalnem skladišču v Gorici dne 30. novembra t. l. Ponudbe o prodaji imajo nadalje do 9. ure predpoldne pri imenovanih krajih obravnave, dospeti. Tam se razhajajo vkupovalni razglasji in uzančni zvezki, iz katerih se more bližne pogodbe in natančnejše pojasnila dobiti.

Nakupovalni razglasji in uzančni zvezki se dobijo brezplačno tudi pri c. kr. vojaških priskrbovalnih skladiščih v Gradcu, Mariboru, Celovcu, Ljubljani, Gorici, Trstu in Pulju.

Politični pregled.

Tržaški deželni zbor je imel včeraj sejo. Lucatel je interpeliral radi prevelikega števila koncesij za prodajo alkoholnih pijač, ki jih daje nam. svetovalec Slovincem iz Kranjske in Hrvatov iz Dalmacije! V Trstu pride baje na 70 oseb en vinotoč, oziroma žganjetoč. Razpravljalo se je o zakonskem načrtu glede davka od prirastka nepremičnim. Seja zopet danes.

Španski poslanik pri Vatikanu. — Ministrijski predsednik Canalejas je izjavil, da se ne vrne več poslanik Ojeda na svoje mesto v Vatikan. Ako bo treba, se bo imenovalo drugega diplomata.

Papež se umika. — Ni dolgo od tega, ko je sklenil Vatikan, da mora vsak duhovnik priseči, da bo vedno veroval v dogme. S to prisego se je hotelo uničiti takozvane moderniste. Ta sklep so pa sprejele nekatere vlade, ki imajo tudi besedo pri nastavljanju župnikov in teoloških profesorjev, z nevoljo. Tako Bavarska in Nemčija. Bavarski nuncij Frühwirth je posredoval pri papežu, ki je določil, da ni primoran duhovnik priseči, da so pa v to prisiljeni le oni duhovniki, ki se posvetijo teološkim študijam. Papež se je moral v tem oziru udati opravičenim zahtevam vlad in se je umaknil.

Razne vesti.

»Akad. tehn. društvo »Triglav« v Gradcu si je na svojem prvem občnem zboru dne 5. XI. 1910. izvolilo za zimski tečaj leta 1910 11 sledeči odbor: predsednik: Anton Hrovati, cand. med., podpredsednik: Hrašovec Franc, cand. iur., tajnik: Anton Hrovat, cand. med., podpred-Janko Košan, cand. iur., knjižničar: Fran Stamol, cand. med., gospodar: Miroslav Kukelj, stud. iur., odb. namestnik: Miroslav Schmidinger cand. iur., revizorja: Ljudevit Jager, cand. geod. in Martin Ogorevc, cand. med.

Portugalski menihi na Koroškem. — »Salzburger Volksblatt« poroča, da je kupil s pomočjo frančiškanov in v imenu portugalski menihov ljubljanski katehet Smrekar posestvo baronice Lang blizu Beljaka za 400.000 K. Svota je že plačana in prejemba tudi vknužena.

Tolstoj izginil. — Slavni ruski pisatelj Lev Tolstoj je zapustil svojo domačijo, Jasnajo Poljano s svojim zdravnikom in izginil. Dneve, ki so mu šteli do njegove smrti, hoče preživeti v samoti, daleč od svoje družine, prijateljev in znancev. Bivši elegantni gardni poročnik, pisatelj »Ane Karenine«, strastni skeptik, ki je spisal »Kreutzerjevo sonato«, stari asketični Tolstoj, največji med sedaj živečimi filozofi, bo živel v samoti. Vsi listi pišejo o tem begu.

Parnik se potopil. — Angleški parnik »Wally«, ki je vozil med angleškimi in ameriškimi lukami, se je potopil ob braziljanski obali. 100 oseb je utonilo, med temi polovica pasažerjev. Rešilo se je le malo ljudi.

Pozor na samostane in čudodelne podobe. Pod tem naslovom poročajo moravski listi sledeče: Cerkveni rop v Čenstohovu je našel tudi v drugih krajih posnemovalce. V Chawatih pri Olomucu imajo v cerkvi tudi neko starodavno Marijino podobo, ki je okrašena z raznovrstnimi darili pobožnih župljanov in romarjev. Posebno veliko je bilo srebrnih novcev, tolarjev itd. Ko so zvedeli za cerkveni rop v Čenstohovu, so začeli verniki ogledovati dragoceno Marijino podobo. In glej: O tolarjih ni bilo sledu. Izginili so. Pred kratkim so izginile iz ravno te cerkve tudi velike kovinaste cerkvene posode, katere so našli v Olomucu. Zatorej: Pozor na samostane in čudodelne podobe!

Zadnji potomec Krištofa Kolumba. — Kakor smo že poročali, je umrl te dneve v Madridu zadnji potomec odkritelja Amerike, vojvoda Veragna. Bil je politik, poslanec, senator in večkrat minister. Imel je največ najboljših bikov v celi Španiji. Bil je vedno skromen, samo enkrat je prišel njegov ponos na dan. Ko je bil nekoč na Kubi, je hotel brzojaviti domov. Uradnik ga je pustil precej časa čakati, zato se je pa vojvoda tudi maščeval. Po španskem tarifu šteje podpis na brzojavki le za eno besedo in da je imel uradnik več dela, se je podpisal sledeče: »Don Cristobal Colon de la Cerda, mejni grof Indije, vojvoda Veragua, španski grande prvega razreda, vitez zlatega runa, senator, državni svetovalec, bivši minister, admiral Indije in pravi general armade.«

Francoski pesnik Mirbeau je zbolel na pljučnici. Bati se je za njegovo življenje, zato vlada po Francoskem velika potrlost.

Miss Le Neve, ljubica morilca svoje žene, dr. Crippena, ki ima biti 23. t. m.

obešen v Londonu, se misli z njim poročiti. V ta namen je že vložila prošnjo na jetniško upravo. Le Neve se hoče po vsi sili imenovati Crippen, ljubezen do moža je premagala strah pred imenom morilca Crippen, medtem ko je vložila žena nadporočnika Hofrichterja prošnjo, naj bi se smela imenovati s svojim dekliskim imenom.

Umor v Parizu. — 26 letni nemški dezertar, Jakob Teusch je umoril pred desetimi dnevi svojo ljubico, Marijo Bienne, ki je bila uslužbena kot kuharica pri neki pariški bolnišnici. Ker je ni bilo teden dni v službo in še posebno, ker ji je bilo izročeni 1400 frankov za nabavo hranil, je začela policija poizvedovati in dobila njeno truplo na njenem stanovanju, zakopano v pernico. Kuharica je bila zadavljena. Njen ljubček in 1400 frankov so izginili.

Zastrupljene klobase. — Nemci v Tolmi (Meksiko) so napravili pojedino. 12 Nemcev je koj umrlo, 25 drugih pa je nevarno zbolelo. V klobasah je bilo namreč skvarjeno meso. Mesarja in izdelovalca klobas so zaprli.

Ogrski katoliški shod. — Te dneve se je vršil na Ogrskem katoliški shod. Pri otvoritvi sta bili odposlani udanostni brzojavki papežu in prestolonasledniku nadvojvodi Francu Ferdinandu. (Ogrskim klerikaleem se ni zdelo vredno poslati brzojavke tudi našemu cesarju, kdo ve zakaj ne.) Na shodu se je govorilo o nevarnostih modernega časopisja, zgražali so se nad govorom rimskega župana Nathana, napadali so framasone in odpeli papeško himno pa jim je odleglo.

Vlaka trčila skupaj. — Blizu Budimpešte je trčil tovorni v osebni vlak. Zadnja dva voza osebnega vlaka sta popolnoma razdejana. Dve osebi sta smrtno nevarno ranjeni, šest pa težko.

Iz Pariza v Bruselj. — Zrakoplovca Legagneux in Martinet sta napravila pot iz Pariza v Bruselj t. j. 280 km v dobrih treh urah, dasi je zelo oviral močan veter polet letalnega stroja.

Nobel-nova nagrada za kemijo. — Letošnjo nagrado za kemijo dobi profesor Oto Wallach v Göttingen radi njegovih naprav o organski kemiji in o razvoju kemične industrije.

Brezžični brzojav čez svet. — V navzočnosti italijanskega kralja in posebne vladne komisije je vsprejemal Marconi na postaji Coltana blizu Pise direktne brezžične brzojave iz Kanade v Sev. Ameriki in iz Massana v Rdečem morju, kar so pač velikanske daljave.

Kolera in ljubezen. — Pred par tedni je zbežal državni tajnik papeške pisarne z nečakino traniškega škofa. Ta je koj brzojavil papeški pisarni: »Državni tajnik osumljen, prosim, nadzorujte ga!« Papeška pisarna je mislila, da je njen tajnik osumljen kolere, zato je čakal nalašč za to določeni zdravnik na postaji, kdaj pride osumljen bolnik. S tem si je pridobil tajnik še več časa za svoj beg.

Župnik iz Buja v Istriji. Anton Permačič, je zbežal radi dolgov s svojo ljubico, neko tržaško gospodično v Ameriko. Župnik je prej kaplanoval v Rojanu.

Radi poskušenege umora so zaprli v New-Yorku ženo milijonarja Shencha. Žena, ki je bila pred poroko dekla, je osumljena, da je hotela zastrupiti svojega moža, kateri se bori s smrtjo.

Praznoverno ljudstvo. — V občinah Vaskoh in Baresd na Ogrskem se je pojavil potres. Zvonovi v zvoniku so vsled sunka zazvonili. Ljudstvo je bilo zbegano. Neka vedeževalka je rekla, da trpi hudič lakoto, zato trese zemljo. Ljudstvo je nato vrglo polno telet in koz v neki prepad, kjer biya hudič. Čózd v bližini so občinarji žažgali na dveh krajih, da prežene plamen hudiča iz gozda.

Svojo hčer je umoril kočijaž Neveris v Payerbachu na Nižje Avstrijskem. Žena mu je pred dyemja letoma zgonela in njeni starši so zahtevali, naj jim izroči hčer, od katere se pa ni hotel ločiti. Koj po umoru so ga zaprli v norišnico, od koder je pa utekel. Sedaj so ga vlovili v nekem dunajskem hotelu.

»Chantecler«, kuretniška drama, katero je spisal Rostand, francoski pisatelj, je doživela vsega skupaj 322 predstav v Parizu in 430 predstav po ostalem Francoskem in po drugih državah. Dohodkov je prinesel »Chantecler« 3.309.058 frankov. Posebnega vtisa ni pustila nobenega ta drama med ljudstvom, ki je zahajalo k tej igri samo za to, ker je bila moderna in ker se je delalo zanjo toliko reklame.

Marconi izdelovalec zrakoplovov. — Marconi, izumitelj brezžičnega brzojave, se je začel pečati z zrakotehničnimi študijami. Napraviti hoče letalni stroj, ki bo služil brezžičnemu brzojavu. Aparat bi moral doseči hitro in sigurno precejšnjo višino. Taki letalni stroji bodo po mnenju Marconi-ja igrali še veliko ulogo. Iz višin 200 m se bi lahko brzojavilo vsaki, še tako oddaljeni radiotelegrafični postaji.

20.000 psov obsojenih na smrt. — Po Carigradu je letalo vse polno psov po ulicah. Bili so brez gospodarja. V Carigradu vržejo ljudje vse smeti in ostanke na ulico, to je bila hrana za te pse. Mladoturška vlada je pa spravila vse pse iz Carigrada na neobljudeni otok Oksias, blizu Carigrada. V začetku so dobivali vsak dan psi od čuvajev na stroške vlade hrano in pitno vodo. Pomanjkanje, vročina, muhe so pa že zredčile vrste in kmalu ne bo več nobenega psa.

Kako zdravijo Japonci zobobol? — V vseh japonskih mestih so takozvani »altariji za zobobol«. Kdor trpi na zobeh, položi na tak altar listek, na katerem je tozadevna prošnja k bogu Binzuru. Kdor ima sliko tega boga, si kar z njo dotakne bolnega mesta in ljudje imajo tako zupanje v to božanstvo, da jim pomaga listek, kakor tudi slika. Japonski zobozdravniki se zelo jeze na tega konkurenta.

Roparski napad učenca. — Ženo čevlarskega mojstra Soukup na Dunaju je napadel učenec njenega moža, Josip Zhoril, z nožem ter zahteval denarja. Ko mu je korajžna žena po dolgem boju odvzela nož, jo je začel daviti, dokler mu ni objubila, da mu da denar. Ženi se je posrečilo poklicati ljudi na pomoč. Napadalec je moral zbežati praznih rok. Kmalu na to ga je vlovila policija.

Rojaki, izpolnite svojo narodno dolžnost: pristopajte k obrambnemu skladu družbe sv. C. in. M.!

GORICA. GORICA.

Narodno podjetje

Hotel „Pri Zlatem Jelenu“.

V središču mesta. Ob glavni ulici z državnega kolodvora. Zbirališče trgovskega sveta in goriških Slovencev. — Nad 30 sob za tujece od K 1-20 višje. Velik vrt z verando. Stekleni salon s teraso. Velik jedilni salon. Več sob za klube in sklenjene družbe. Kegljisce. — Točarna z običajnimi gostilniškimi cenami za jedi in pijače. — Domača in tuja vina. Budjejeviško in puntigamsko pivo. — Cene jako zmjerne. — Postrežba pod novo upravo skrbna in točna.

Cesar in draginja. — Pri delegacijskem dnevu je govoril cesar z nekim delegatom o draginji, rekoč, da je velika ter da treba storiti kaj proti draginji. Nasproti delegatu Dobernigu je rekel cesar naravnost: »Draginja je strašna. Tako ne more iti naprej!« — Naj padejo cesarjeve besede na rodovitna tla v prid vsem, ki trpijo vsled draginje. V državnem zboru pričakujemo poročilo draginjskega odseka in dobrih ukrepov proti draginji.

Novi deželni sodni predsednik v Ljubljani. — Na mesto odhajajočega preds. Levičnika je bil imenovan za predsednika pri deželni sodnji v Ljubljani, trd Nemec, Adolf Elsner. Mnogo slovenskih, izvrstno kvalificiranih uradnikov je bilo preteriranih in zasedel je trd Nemec slovensko mesto. Klerikalci niti z mezincem niso genili, da bi poskušali preprečiti to imenovanje. Že vedo dobro zakaj, so pač dobili za to uslugo od vlade kako protiuslugo. Roka roko umije.

C. kr. kmetijska družba v Ljubljani. — Včeraj so se vršile odborove volitve pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani. Do sedaj so bili v odboru po večini naprednjaki. Sedaj so pa klerikalci zbog svoje organizacije, ki tiči v tem, da je prignal vsak kaplan vse svoje brunne ovčice, na volišče, zmagali klerikalci. V odboru so sedaj štiri duhovniki, i nemški baron in komaj ostali trije razumejo kaj o kmetijskih stvareh.

Smrtna kosa. — Danes je umrla v Ljubljani Marija Črnko, mati g. V. Črnkova uradnika „Goriške ljudske posojilnice“. Naš žalje!

Občinske volitve v Biljani. — Sinoči smo dobili brzojavno sporočilo, da so pri včerajšnjih občinskih volitvah v Biljani zmagali naprednjaki. Živio!

V Gorico bi rad prišel sloviti nemški »pedagog« Peerz iz Ljubljane. O tem človeku je poročal »Slov. Nar.« jako čedne reči. Peerz je profesor na ljubljanskem učiteljskišči ter okr. šolski nadzornik v Kočevju, ženstvu nevaren človek. Zbog svojega »pedagoškega delovanja« je postal nemogoč v Ljubljani, zato pa naj bi prišel sedaj v Gorico na žensko učiteljsko. Prvič tičejo na goriško slovensko učiteljsko slovenski profesorji, drugič pa ljudje, ki nimajo take preteklosti za seboj kakor Peerz. Baje bi menjal službo z nekim gospodom profesorjem s tukajšnjega ženskega učiteljskega. »Slov. Nar.« pravi: »Ne vemo pa, ali bodo zadovoljni s to menjavo Goričani, posebno Slovenci in oni stariši, ki pošiljajo svoje hčerke na goriško žensko učiteljsko? Opozorjamo jih in jim kličemo: zaprite kozlu vhod v cvetni vrt!« — Nadejamo se, da poklicani faktorji storijo svojo dolžnost ter preprečijo Peerzu dohod v Gorico. — Če bi pa vsejedno prišel na gojenke ne bodo ho-

dile k njegovemu »poduku« v šolo! Peerz torej ne sme v Gorico!!

»Goriški sanatorij«. — Živo se je pogrešalo v Goriči zavoda, ki bi bil sprejemal bolnike v svrhu kirurških operacij itd. Ljudje so morali v druga mesta, kjer obstojajo taki sanatoriji. Sedaj pa je tej potrebi ustrezno, kajti zdravnik dr. Weinlechner in dr. Kürner sta poskrbela, da je nastal na Korusu v Goriči lep, krasen sanatorij, urejen povsem moderno in odgovarjajoč vsem zahtevam. Prihodnjič spregovorimo več o tej važni pridobitvi za goriško mesto.

Tukajšnji poštni uradniki so imeli v nedeljo popoldne napovedano zborovanje. Ob enem se je vršilo tudi po drugih mestih jednako zborovanje: zavzemali so se za službeno pragmatiko in za 20% povišek plače glede na veliko draginjo. Govorili so poštni uradniki: Lodatti, Šorli in Žonta. Sprejete so bile primerne resolucije. Navzoča sta bila tudi župan in laški državni poslanec Ušaj, ki jim je obljubil svojo pomoč.

Novo ustanovljeno okrajno glavarstvo v Trzinu začne poslovati z novim letom 1911.

Zagrizenost dunajskih krščanskih socialcev. — Krščanski socialci so vsled poraza v Leopoldstadtu jako poparjeni. Ne vedo, kaj naj napravijo, da se zopet vsaj nekoliko prikupijo nemškim nacionalcem. Predvsem hočejo zopet pokazati svoje sovražstvo proti Slovanom. Tako je v okrajnem zastopu hernalskem stavil neki Biedmaier predlog, da naj dobe v bodoče dunajsko meščanstvo samo Nemci. To je dobro, da ta sklep ne velja tudi za preteklost, kaj bi potem počeli razni Bielhavki in drugi. Po Luegerjevi odredbi je moral vsak nemec, ki je hotel postati dunajski meščan, zatajiti svojo mater. So pač čedni ti dunajski zavezniki naših klerikalcev.

Zavod sv. Nikolaja v Trstu, zavetišče za brezposelne služkinje, ulica Farneto št. 18 razpošilja tako-le okrožnico: »Vaše blagorodje! Trst! Veliko slišite o njem, malo pa veste o onem tukajšnjem sloju, ki prihaja sem posebno na zimo v velikem ševilu. In to so naše služkinje iz dežele. Kam naj se obrnejo v tujem mestu, če nimajo službe? Zavod sv. Nikolaja je ono zavetišče, ki preskrbi vsako leto na stotine deklet s službo, hrano, večkrat celo s telesnim varstvom. Tu dobe nevedna navodila, da ne zgrešajo in padajo na slabo pot: Slov. služkinjam pa ohranjamo tukaj njih vero, in narodno zavest, ki je vse to tako vnevarnosti pri Italjan. in nemških službodajkah. Če pa skrbi zavod za naše služkinje, skrbi obenem tudi za naš naraščaj, kajti mnoga dekleta postanejo enkrat žene, matere. Pripomniti pa moramo, da je stališče služkinje v Trstu jako težavno. Dobro poznamo njih bedo, zato pa nikomur ne svetujemo, iskati si službe tukaj. Naš zavod ne vabi deklet iz dežele,

skrbeti mu je le za one, ki so že tukaj, ki jim ni odprta druga pot. Opozorjamo osobito slavna županstva, naj bodo previdna pri izdajanju knjižic in opozorjati jih na nevarnost, ki jim preti v tujini. Umevno pa je, da je naše delo združeno z velikimi stroški. Prosimo pomoči pri vseh Slovencih, pri posameznikih, društvih in zastopih. Usmilite se teh deklet, naša prošnja naj najde odziv v Vaših človekoljubnih in rodoljubnih srcih. »Lačne nasičevati, popotnike sprejemati«, to je bila lepa staroslovanska lastnost, to je tudi veliko delo usmiljenja, katerega večni napravičnejši Plačnik gotovo ne bo prezrl, saj bo Vaš dar rodil stotero sadu v korist zapuščenim slov. služkinjam v Trstu. Karla Ponikvarjeva, predsednica. Maša Gromova, tajnica. Roža dr. Gregorinova, Zinka dr. Rybareva, odbornici.

Od tukajšnjega davčnega oddelka c. kr. okrajnega glavarstva dobivajo notorični Slovenci naznanilo o odmeri osebne dohodnine na nemško-laških tiskovinah; izpolnjeno je naznanilo laško in naslov je laški, dasi je naslovljenec znan Slovenec in se povsodi priznava za Slovenca. — Tako se je delalo in se še dela po raznih uradih v Goriči, da se nadleguje Slovence z laščino; ali temu so krivi tudi Slovenci sami, ker ne vrnejo takih pošiljatev in ne zahtevajo slovenskega obvestila. Vsak Slovenec je dolžan zahtevati, da bo poslužen od strani c. kr. oblasti v svojem jeziku; oblasti morajo to storiti. Zatorej ni potreba sprejemati takih oznanil kakor gori navedeno, marveč vrniti jih je treba in zahtevati slovensko obvestilo.

Iz mesta: »V Gradcu so zaprli onega Haeusslerja iz Pariza, ki je iskal razstavljalca za neko razstavo v Bruslju na tak način, kakor so jih iskali razstavni sleparji v Goriči za »razstavo v Parizu«. Mnogo goriških obrtnikov je šlo takrat na lim razstavnim sleparjem, imeli so stroške, dobili pa so medalje, ki niso nič vredne. Haeussler je torej v preiskovalnem zaporu v Gradcu in tamkajšnja sodnija se je obrnila na tukajšnjo trgovsko in obrtno zbornico za podatke, kaj je delal in kaj je dosegel Haeussler in drugi v Goriči. Na to pošilja tukajšnja trgovska in obrtna zbornica prizadetim obrtnikom naznanilo graške sodnije ter jih vabi, naj naravnost odgovorijo omenjeni sodniji. Naznanilo sodnije je nemško, dostavek trgovske in obrtno zbornice pa laški, obrtnik Slovenec. Naši ljudje ne znajo nemško, torej ne umejo, kaj hoče pravzaprav sodnija v Gradcu. Pa tudi ne vemo, čemu pošilja trgovska in obrtna zbornica okoli omenjena naznanila graške sodnije z vabilom, naj vsak sam odgovori v taki reči omenjeni sodniji: njej je vse znano, torej je lahko hitro sama odgovorila sodniji v Gradcu, ne pa da pošilja tista naznanila okoli. — Če bi ta zbornica vršila svojo dolžnost, bi bila lahko obvarovala prizadete tukajšnje obrtnike pred sleparijami »razstavljalcev« iz

Pariza, da bi ne bili imeli tolike troške in še blamaže po vrhu!

Naš zrakoplovec Rusjan dela vzletne poskuse v Zagrebu. Danes nam došla brzojavka naznanja, da je imel Rusjan včeraj krasen uspeh; dvignil se je takoj ter letal nad celim velikim prostorom za poskuse določenim. Kaže se, da bosta Rusjan in Merčep vspevala dobro z novo konstruiranim aeroplanom.

Kipar Ivan Zajc v Trstu. — Znani slovenski kipar g. Ivan Zajec, stvaritelj Prešernovega spomenika v Ljubljani, biva pri Sv. Ivanu v Trstu, kjer pridno dela na umotvoru, ki bo v čast slovenski kiparski umetnosti, relief »Vstajenje«, namenjen za Majdičev mavzolej v Kranju. G. Zajca so obiskali v njegovem atelierju tudi nekateri italijanski umetniki in ljubitelji umetnosti (n. pr. komisija c. kr. obrt. šole), ki so bili polni hvale za slovenskega umetnika. — G. Zajc namerava ostati stalno v Trstu in urediti tam svoj atelier.

V Bovcu so ustanovili lovsko in strelsko društvo. Namestništvo je že potrdilo pravila.

Zmrznil je v četrtek 15 letni deček Franc, sin Franca Vodopivca iz Kamenj. Šel je na Čaven po drva, med potjo ga je vjel dež in vihar. Vračaje se domu je obležal in zmrznil.

Nečemo biti nahodni, hripavi, sluzasti, mi ne kašljamo, nismo slabi, ne nervozni, mi vporabljammo Fellerjev Fluid z znamko »Elsalfluid«. Dvanajstotica za poskušnjo 5 K. Imamo dober tek, zdrav želodec, nobenih slabosti, zato uživamo Fellerjeve rabarberjeve kroglice z znamko »Elsapillen«, 6 zabojčkov 4 K. Dobivajo se pri E. V. Fellerju v Stupici, Elsin trg št. 264 (Hrvatsko).

Sokolski vestnik.

Martinov večer, ki ga je priredil »Sokol« v Goriči v soboto »pri jelenu« je vspel v vsakem oziru jako povoljno. Udeležba je bila jako velika, zanimiv vspeled je razveseljeval navzoče, posebno je ugajalo petje: sopran solo (g. čna Hrovatinoval), tenor-solo (g. Sink) dvospev (dr. Irigolič in Levpušček), znani kvartet pa je tudi pel izbor po svoji stari navadi. Zanimiv je bil boj za Martinovo gos. Godba je veselo svirala, zabava je bila animirana, ples živahen, sploh vsestransko posrečen večer, kakoršnih želimo še več. Burka je ugajala. Umevno, da so zeli gđ. pevka in in gg. pevci obilo zaslužene pohvale.

Trgovsko-obrtna in gospodarske vesti.

Ljubljanska kreditna banka. — V sredo 16. t. l. se otvori na Corso G. Verdi št. 37 Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Goriči. Nava podružnica se bo otvorila z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli

»Kako to?« — de Altamont.
»Kajpada!« — vzklikne doktor, boječ se, da je uganil, kaj se plete v glavi Hatterasa.
»Da!« — nada, uje Hatteras krepko, »rekel sem, da Anglež stopi na tečaj sveta; rekel sem, in Anglež to stori.

»Kaj?« — odvrne doktor.
»Petinštirideset sekund smo še oddaljeni od neznane točke,« — nadaljuje Hatteras z vedno naraščajočo vnemo, »in kjer se nahaja, ondudaj pojdem!«

»To pa je vrh ognjenika!« — reče doktor.
»Jaz pojdem.«
»To je nepristopen vrh!«
»Jaz pojdem.«
»Ta točka je zvezajoče, plameneče žrelo!«
»Jaz pojdem.«

Ni mogoče popisati, s kako odločnostjo je Hatteras izgovoril zadnje besede; njegovi tovariši so strmeli in s strahom zrlili goro, ki je puhtela v zrak v deč plamen.

Tedaj poprime doktor besedo, prosi in roti Hatterasa naj odpove svoji nakani; vse mu dopove, kar mu more priti na um in ga pregovarja na vse načine, z milimi prošnjami in prijateljskimi grožnjami, a ne doseže nič pri razdraženem duhu kapitana, ki ga je napadla neke vrste besnost. Bi se lahko imenovala »tečajna besnost«. Samo s silo bi bilo mogoče zadrževati blazneža, ki je zrl v svojo pogubo. Ker pa je doktor vedel, da bi to povzročilo velik nered, se je hotel tega sredstva poslužiti še-le v skrajni sili. Sploh je pa upal, da ustavijo Hatterasa nepremagljive ovire pri izvršitvi njegove namere.

»Če je tako,« — mu reče, »pa pojdemo za vami.«
»Da,« — odgovori kapitan, »do sredine gore. Dalje ne! Kaj vi morate ponesti v Anglijo zapisnik, ki izpričuje naše odkritje, če ...«
»Vendar!

»Odloženo je,« — odgovori kapitan neupogljivo, »in ker ne zadoščajo več prošnje prijatelja, kapitan ukazuje.«
Doktor se ni maral dalje ustavljati in nekaj hipov pozneje je bila mala četica opravljena za težko pot proti gori, Duk seveda pred njo.

Nebo se je bliščalo; toplomer je kazal 11° nad lediščem. Ozračje je bilo prepojeno z ono čisto jasnostjo, ki je lastna samo krajem ob tej zemljepisni širini.

Hatteras je stopal prvi s svojim zvestim psom; za njim pa Bell in Altamont, doktor in Johnson.

»Strah me je,« — reče Johnson.
»Ne, ne, ničesar se ni treba bati, saj smo mi zraven,« — odvrne doktor.

Kako čuden otok je bil to s svojim novim, mladim lice. Ta ognjenik na videz ni bil star in geologi bi bili lahko dokazali, da je moral nastati še-le v novejšem času.

Skale so bile tako čudno nametane druga na drugo, da so kakor čudežno visele v ravnotežju. Gora je bila res le kup kamenja, ki se je naletelo iz višave. Niti trohice zemlje, nikakega mahu, ali bognega lišaja, sploh kake sledi o rastlinstvu. Ogledenčeva kislina, ki jo je izbljuvalo žrelo, se ni utegnila stopiti z vodikom vode ali z amoni-jakom oblakov, da bi tvorila pod vplivom svetlobe organske tvarine. V morju izgubljen otoček je bil le skupek tvarine, ki jo je izmetal ognjenik. Na ta način je nastalo mnogo gorā na zemlji. Tako Etna, ki je izbljuvala že precej lave, kakor je sama velika; tako tudi Monte Nuovo poleg Napolja, ki je nastal iz žindre v kratkem času osemindesetih ur.

Nakopičeno kamenje, ki je tvorilo otok Kraljice, je očitno prišlo iz notranjosti zemlje; svoj podzemeljski značaj je kazalo v najvišji meri. Na tem mestu se je raztezalo nekaj neizmerno morje, ki je nastalo v pradobi iz vročinskih vodnih hlapov, ki so se ohladili nad zemljo. Ker pa so ugasovali, ali bolje rečeno, se zamaševali ognjeniki

starega in novega sveta, so jih morala nadomestiti nova ogenj bljujoča žrela.

V resnici bi se zemlja lahko primerjala z velikanskim kotlom, v katerem nastajajo vsled notranjega ognja neizmerne množine hlapov, ki imajo poveč tisoč atmosfer napetosti, in ki bi raznesli oblo brez varnostnih zaklopnice, ki so napeljene venkaj. Te zaklopnice so ognjeniki; kadar se ena zapre, se druga odpre, in čuda ni, da je nenadoma nastal ognjenik na tečaju, kjer je zemeljska skorja manj debela vsled sploščenja in da so se tla dvignila nad morske valove.

Ko je doktor šel za Hatterasom, je opazil vse te posebnosti; njegove noge so stopale po vulkaničnem lehnjaku in votliču, nastalim iz žindre, pepela in izmetanega kamenja, ki je podobno islanskemu sijenitu in granitu. Da pa je otok smatral za tvorbo skoro moderne dobe, je bil vzrok ta, da se tla še niso dovolj usedla.

Tudi vode ni bilo. Če bi otok Kraljice štel že več stoletij obstanka, bi bili že vzkipeli gorski vrelci iz njegove sredine, kakor v okolici drglj ognjenikov. Tu pa ni bilo kapljice vode, tudi v hlapovih, ki so se dvigali iz potokov lave, ni bilo nikake mokrote.

Ta otok je bil torej novejšega izvora in kakor se je nekega dne prikazal, tako bi utegnil nekega dne izginiti in znova pogrezniti se bolj globoko v ocean. Čim bolj so se dvigali, tem težavnejša je postajala hoja; pobočje gore je postalo skoro navpično in silno se je bilo treba varovati, da se ni kdo prevrnil. Večkrat se je dvignil cel oblak pepela nad potnike, da bi jih bil skoro zadušil, ali pa so jim potoki lave zajezili pot. Kjer je bilo kaj vodoravnih tal, so bili potoki zgoraj že ohlajeni in strjeni, pod njimi trdo skorjo pa je še tekla vrela lava. Vsak je moral torej tipati po tleh in varno stopati, da se ni vdrl v raztopino.

(Dalje pride.)

Poživilja tok krvi,
delovanje živcev, utrjuje kožo
proti prehlajenju.

Izvrstno za umivanje glave, ust in
obraza. Izborno sredstvo proti
zobobolu.

FRANCOSKO ŽGANJE „DIANA“

Vaš zdravnik

vam priporoča francosko žganje „Diana“,
ker je prepričan o velikih prednostih
tega žganja za disinficiranje ust in
osvežujočega upljava na kožo, ki ga
povzroča dodatek Mentola. Glavna snov
franc. žganja „Diana“, je dvakrat des-
tilirano vinsko žganje.

Pri nakupu pazite na znamko. Vsaka
steklenica nosi na zamašku in na
plombi vžgano gorenjo varstveno
znamko.

Domači prijatelji

v pravem pomenu besede, je francosko
žganje „Diana“ in to vsled svoje osve-
žujoče moči, nizke cene in vsestranske
porabnosti.

CENE: 1 mala steklenica . . . K — 50
1 srednja „ . . . 1.20
1 velika „ . . . 2.40

Prodaja se v vseh trgovinah na drobno
Kjer bi se ne dobilo, naj se obrne na
„Diana“, izdelava franc. žganja družba
z. o. z. Dunaj, I., Hohenstaupfeng 3.

Delajte svojo narodnjaško dolžnost in ra-
bite v svoji domačiji samo

Družbeno toaletno milo in stearinove sveče,

katere izdeljuje
v korist Družbi sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani

J. Pilnáček,

tovarnar, Hradec Králové, Češko.

Ti izdelki se dobivajo pri sledečih
tvrdkah: V Gorici: Fran Cink Raštelj,
Josip Kutin, Semeniška ulica, Toroš,
Drobnik in drug, Albert Tušar Raštelj.
Pri Sv. Luciji: Ignacij Fratik. V Tol-
mini: A. J. Vrtovec, Henrik vitez pl.
Ziemfeld.

Zahtevajte odločno!

Ve nočes pri maturi pasti,
ko vsi te imajo v oblasti,
ne hodi k skušnji, si me čul,
če nisi prej „Oho“ čul.

„OHO!“

Varstvena znamka: „Sidro“
Animent. Capsici comp.
Nadomestek za

Anker-Pain-Expeller

je povsod priznано kot najboljšo
sredstvo proti prehlajenju itd. Za ceno
80 vin., K 1.40 in 2.— se dobi po
vseh lekarnah. Pri nakupu tega, tako
priljubljenega domačega zdravila, se je
posluževati le originalnih steklenic v
skatljah z našo varstveno znamko „si-
dro“, ker le tako je zagotovljeno, da
je izdelek pravi.

Dr. RICHTERJEVA LEKARNA

pri „zlatem levu“ v Pragi

Janbethegasse št. 6. o. nova.

Unovno razpoložanje.

Največjo zalogo pohištva na Goriškem z lastno
mizarjsko in tapetarsko delavnico ima

Anton Breščak v Gorici

v Gosposki ulici št. 14 (v lastni hiši).

Velika izber žimnic, blazin za pod glavo,
ogledal, slik, okvirjev, stolic, itd. ter vse
potrebno za hišno opravo.

Cene konkurenčne, ker prodaja blago lastnega izdelka.

Oglejte si zalogo in prepričajte se!

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadst.) — Telefon št. 79.

Račun poštno hranilnice št. 837.315.

Na obnem zboru dne 30. aprila 1910. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne večje vloge z
enoletno odpovedjo po dogovoru. Redni davek plačuje posojil-
nica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Posojila se dajejo zadrugnikom na vknjižbe po 5 1/2 %, na var-
ščilo ali zastave in na menjice po 6 %.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1909. s 6 %.

Stanje 31. dec. 1909.: Zadrugnikov 1891 z deleži v znesku
85.374 kron. — Hranilne vloge: 1.654.661.17. Posojila:
1.643.638.— — Reservni zaklad: 91.740.59. — Vrednost hiš:
354.416.72.

Ceniki jedil in pijač

za gostilničarje

se dobé v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček
po 20 vin. komad.

Ustanovljena trdka 1860.

J. Drufovka — Gorica

Gosposka ulica 3.

Tovarniška zaloga usnja ter po-
trebščin za čevljarje. — Usnje za
sedlarje in knjižgoveze I. t. d.

Lastna strojarna v Černičah.

Odlikovana tovarna nadplato.

Josip Patek

prva in edina slovenska kleparska de-
lavnica in trgovina v Gorici,

ulica sv. Ivana št. 10

izvršuje vsa slavnobena in
galanterijska dela po načrtih.

Poselno se priporoča vsem kme-
talcem za: mehe za žveplanje po
zadnjem sistemu, škropilnice za vi-
trijol, polivalnike za vrte. — Novost
ventilatorji za dimnike. Poprave se iz-
vršujejo ločno in po zmerni ceni.

v Gorici, Via della Barriera št. 43
(pri državnem kolodvoru)

priporoča slav. občinstvu svojo zalogo
švicarskih žepnih in stenskih ur, šival-
nih strojev vsakovrstnih sistemov,
koles „Puch“, „Steierwaffenrad“ itd.
Zastopstvo tovarne orkestrijonov
in gramofonov.

Vse pod večletno garancijo.

Sans souci

najboljša tuzemska znamka napravljena po
francoskem načinu.

Carte d'Or, Carte blanche, Asti
spumante, Bakarska vodica.

Gennaro Ossoinack

odlikovana klet šampanjca

Gorica, Via G. Carducci št. 6.

Na zahtevo se pošlje cenike

Podružnica ljubljanske kreditne banke **V GORICI**

== Corso Giuseppe Verdi 37. ==

Centrala v Ljubljani.

Podružnice:
Gorica, Celovec, Sarajevo, Split in Trst.

Delniška glavica: K 5.000.000. - Rezeruni zaklad: K 450.000.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Gorici,

se bavi s sledečimi posli:

Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$; rentni davek plača banka sama;

sprejema vloge na tekoči račun po najugodnejših pogojih;

kupuje in prodaja po najkulantnejših kurzih vsakovrstne vrednostne papirje, devize in valute;

izvršuje borzna naročila na vseh tu- in inozemskih borzah;

eskontuje menice in devize;

vnovčuje menice, nakaznice in čeke na vseh tu- in inozemskih mestih;

vnovčuje kupone in izžrebane vrednostne papirje;

izdaja čeke in kreditna pisma ter izvršuje razna nakazila na vsa mesta tu- in inozemstva;

sprejema vrednostne papirje v varstvo in oskrbuje brezplačno njih revizijo;

daje posojila na vrednostne papirje in blago;

zavaruje vrednostne papirje proti kurznej zgubi.